

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 317/2018 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Risto Sakki, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Vesa Kahilampi, maa- ja metsätalousministeriö
- lakimies Salla Niemi-Konkari, Ruokavirasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Verohallinto

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta toteaa, että lain tarkoituksena on vähentää maatalous-, puutarha- ja kasvihuoneyrityksille aiheutuvia vakuutuskustannuksia ja samalla lisätä vakuutusten kysyntää ja tarjontaa, jotta vakuuttamisesta kehittyisi varteenotettava keino sato- ja kasvintuhoojavahinkojen riskienhallinnassa.

Suomessa siirryttiin vuoden 2016 alusta satovahinkojen korvaamisessa lakiperusteisesta valtion rahoittamasta satovahinkojen korvausjärjestelmästä vakuutus pohjaiseen järjestelmään. Satovahinkojen korvaamisesta annetun lain kumoamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 143/

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2018 vp

2013 vp) liittyvässä mietinnössä (MmVM 19/2013 vp) maa- ja metsätalousvaliokunta edellytti, että mahdollisuudet vakuutusmaksuveron välttämiseksi tai palauttamiseksi uudessa korvausjärjestelmässä selvitetään mahdollisimman nopeasti.

Valiokunta korostaa, että vaikka ennalta ehkäisevillä toimilla on suuri merkitys, niillä ei voida kuitenkaan poistaa kasvintuhoojien uhkaa eikä vaikuttaa epäedullisten sääilmiöiden esiintymiseen. Ilmastonmuutoksen eteneminen, lisääntynyt kaupankäynti ja ihmisten lisääntynyt matkustaminen ovat omiaan lisäämään sato- ja kasvintuhoojavahinkoja entisestään. Viime vuosien epäedulliset kasvukaudet ovat myös osoittaneet, että satomenetykset voivat olla yksittäisillä tiloilla mittavia ja haitata koko ruokasektorin toimintaa. Vaikutukset voivat lisäksi ilmetä usean vuoden aikana, ja uuden kasvintuhoojan levitessä Suomeen tuotantomahdollisuudet voivat muuttua suuresti. Nyt käsitellyssä olevalla hallituksen esityksellä pyritään tulemaan yrittäjää vastaan sellaisten riskien osalta, joihin hän ei voi itse vaikuttaa ja joilla saattaa kuitenkin olla merkittävä vaikutus elinkeinon harjoittamisen edellytyksiin.

Valiokunta toteaa, että satovahinko- ja kasvintuhoojavakuutusmarkkinat ovat vasta kehittymässä Suomessa. Vuodesta 2016 lähtien poikkeuksellisten sääilmiöiden varalle hankittavia satovahinkovakuutuksia on tarjonnut kaksi suomalaista vakuutusyhtiötä. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että vuonna 2018 peltoalasta oli vakuutettuna vain noin yksi prosentti. Vakuutus pohjaisen järjestelmän käynnistymiseen on vaikuttanut se, että vakuutuksia ei ole ollut tai niitä on ollut tarjolla vain vähän. Kasvintuhoojavahinkojen varalle Suomessa ei ole tällä hetkellä tarjolla vakuutuksia. Vakuutusten korkeaa hintaa on pidetty eräänä syynä sille, että satovahinko- ja kasvintuhoojavakuutusten kysyntä on ollut vähäistä. Muina syinä vakuutusten vähäiselle kysynnälle on tuotu esiin muun muassa se, että markkinoilla olevat vakuutustuotteet eivät ole vastanneet viljelijöiden tarpeita. Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt toteutettavat muutokset vakuutusmaksuista maksettavaan veroon edistävät omalta osaltaan vakuutusmarkkinoiden syntyä ja vakuutusten kysyntää.

Tässä yhteydessä valiokunta tuo esiin eläintautivakuutusten osalta erityisesti kotieläinsektorilla salmonellan varalta otetut vakuutukset. Nämä vakuutukset ovat ryhmävakuutuksia, joita tuottajat ottavat oman tuottajaosuuskuntansa kautta. Salmonellan torjunta on kotieläinsektorin tärkein tavoite eläintautien estämisessä aiheuttaen paljon kustannuksia. Uudesta tilarakenteesta johtuen salmonellasta aiheutuvat saneeraus kustannukset ovat huomattavan suuria, ja tällä hetkellä ryhmävakuutusten mukaiset korvaukset ovat saavuttaneet tai saavuttamassa korvauksille asetetun ylärajan ja vakuutusten tulevaisuus on vaakalaudalla. Valiokunta toteaa, että tulee ryhtyä toimiin myös eläintautivakuutusten vapauttamiseksi vakuutusmaksuverosta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtionvarainministeriö seuraa vakuutustuotteiden hinnoittelua ja varmistaa sen, että veronpoisto kohdentuu täysimääräisesti vakuutuksen hankkiville yrittäjille.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan lausunto MmVL 25/2018 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 1.2.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Kari Kulmala sin
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Reijo Hongisto sin
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Mats Nylund r
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius